Skolinspektionen

Beslut

Matfors skola
Skölevägen
864 31 Matfors

2011-05-25

Dnr 43-2010:5018

Beslut för grundskola och obligatorisk särskola

efter tillsyn av Matfors skola i Sundsvalls kommun

Skolinspektionen

Beslut

2011-05-25

Dnr 43-2010:5018

Rektorerna vid Matfors skola

Erik Fällmer och Mats Sjögren

Skölevägen

864 31 Matfors

Tillsyn i Matfors skola

Förskoleklass

Grundskolans årskurser 1–9

Obligatoriska särskolans årskurser 1–10

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Matfors skola och Sundsvalls kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

På Matfors skola bedrivs ett flertal utvecklingsarbeten som syftar till att öka måluppfyllelsen och uppnå samsyn kring hur skolan ska arbeta med utgångspunkt i de nationella målen. Rektorerna och lärarna behöver i det fortsatta arbetet utveckla samarbetet inom och mellan skolans olika årskurser och arbetslag avseende synen på kunskap, elevinflytande, bedömning och betygssättning m.m. för att skapa en ”röd tråd” i ett 6–16 års perspektiv.

Statistik visar att år 2010 var andelen elever vid Matfors grundskola som når målen i alla ämnen i årskurs 9 något högre än motsvarande siffror för Sundsvalls kommun som helhet men något under riksgenomsnittet. Detta gäller även genomsnittligt meritvärde samt andel elever som är behöriga till nationellt program i gymnasieskolan. Statistiken visar dock på en positiv trend för Matfors skola sedan år 2000 avseende genomsnittligt meritvärde och andelen elever som når målen. Andelen elever behöriga till nationellt program i gymnasieskolan är under samma period i princip konstant. Skolan kan dock inte redovisa en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen i förhållande

till kursplanernas mål i årskurserna 3 och 5. Sammantaget indikerar de kunskapsresultat som Skolinspektionen tagit del av samt avsaknad av uppföljning och utvärdering av samtliga ämnen i samtliga årskurser att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

Lärarna vid Matfors skola behöver mer tydligt följa upp och dokumentera varje elevs kunskapsutveckling och resultat i samtliga ämnen och årskurser utifrån kursplanernas krav. Bristerna i dokumentation får bland annat konsekvenser för kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen. Detta får till följd att det också saknas ett viktigt underlag för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att öka måluppfyllelsen. Det kan även innebära svårigheter för lärarna att anpassa undervisningen till elevernas individuella behov. I den obligatoriska särskolan saknas dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och resultat vilket snarast måste åtgärdas.

Flera av de bristområden som Skolinspektionen identifierat vid Matfors skola har koppling till det ledningsansvar som vilar på en rektor. Ledarskapet vid skolan är delat mellan två rektorer. En rektor är också ansvarig för verksamheten i den obligatoriska särskolan. En av rektorerna har nyligen tillträtt sitt rektorsuppdrag vid Matfors skola och den andra rektorn har under en period varit ensam rektor vid skolan. Rektorerna är inte fullt ut förtrogna med verksamheten men de har tillsammans påbörjat ett förbättringsarbete avseende det pedagogiska ledarskapet. I intervjuer med personal framkommer att de har förtroende för sina rektorer och att de har förhoppningar om att rektorerna ska utveckla det pedagogiska ledarskapet.

Rektorerna vid Matfors skola måste i högre grad sammanställa och analysera elevernas kunskapsutveckling och resultat. Detta så att både väl fungerande insatser synliggörs men också för att kunna identifiera om särskilda utvecklingsinsatser behöver sättas in. Det är av också av största vikt att skolan följer upp och analyserar hur det särskilda stödet utformas och bedrivs i syfte att ta reda på om rätt stöd ges samt för att säkerställa att stöd ges i en omfattning som motsvarar elevernas faktiska behov.

Skolan behöver vidare mer aktivt arbeta med att utveckla elevernas inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt och redovisningsformer i det arbetet är det också viktigt att klargöra skolans mål för eleverna.

Det är Skolinspektionens uppfattning att rektorn måste ta ett större pedagogiskt ledningsansvar för den obligatoriska särskolan. Kunskapsuppdraget måste tydliggöras och rutiner för uppföljning och utvärdering av så väl varje elevs kunskapsutveckling och resultat som hela gruppens resultat måste tas fram. Rektorn måste vidare se till att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande samt säkerställa att eleverna får den utbildning de har rätt till.

Skolinspektionen har i tillsynen av Matfors grundskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorerna säkerställer inte i tillräcklig omfattning att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (2 kap. 2§ skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors uppdrag).
- Lärarna följer inte i tillräcklig omfattning upp, utvärderar och dokumenterar varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser. Utvecklingssamtal och de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte förordningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorerna följer inte i tillräckligt stor omfattning upp skolans kunskapsresultat och andra resultat på grupp och skolnivå som en del i sitt utvecklingsarbete (2 kap. 2 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorerna och lärarna klargör inte i tillräcklig utsträckning mål och krav för föräldrar och elever (Lpo 94, 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Rektorerna och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2. 3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).
- Lärarna samverkar inte i tillräcklig utsträckning så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer, 2.5 Övergång och samverkan).
- Skolans ordningsregler måste följas upp, förankras och anpassas efter skolans förhållanden (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).
- Rektorerna ser inte i tillräckligt hög grad till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Språkvalet genomförs inte i enlighet med grundskoleförordningen (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- Skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram uppfyller inte alltid författningarnas krav (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 §, 4–5 §§ grundskoleförordningen)
- Rektorn för de yngre eleverna beslutar inte om undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarnas krav. Undervisningen i svenska som andraspråk genomförs inte heller på det sätt lagen föreskriver. (2 kap. 15-16 § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Matfors obligatoriska särskola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorn måste se till att verksamheten är fokuserad på elevernas utveckling och lärande att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (1 kap. 2 § särskoleförordningen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Lärarna utvärderar inte regelbundet varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav. Alla eleverna måste ha en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen (2 kap. 2 § och 7 kap. 1 § särskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn inhämtar inte i tillräckligt hög grad kunskap om och följer upp lärarnas undervisning. Rektorn tar inte i tillräckligt stor utsträckning ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat (2 kap. 2 § skollagen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn och lärarna klargör inte i tillräckligt stor utsträckning mål och krav för föräldrar och elever (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter).
- Lärarna samverkar inte i tillräcklig utsträckning inom den obligatoriska särskolan och med grundskolan så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte i tillräckligt hög grad till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav. (14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling).

- För elev som har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav (5 kap. 1 § andra och tredje stycket särskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-3

Rektorerna och Sundsvalls kommun har ansvar för att Matfors skolas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Sundsvalls kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Sundsvalls kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Skolinspektionen begär in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse i årskurs 3 och 5.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Stina Johansson och Sara Lyrenäs samt undervisningsrådet Eva Edlund

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Ulrika Svedmark
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 **Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan**

Bilaga 2 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för Matfors skola**

Bilaga 3 **Tillsynsprotokoll och bedömningar för den obligatoriska särskolan**

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sundsvalls kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Matfors skola den 19 - 20 april 2011.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Matfors skola, dels den information som samlats in under besöket. I Matfors skola intervjuades rektorer, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Matfors skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	45
Grundskola	525
Obligatorisk särskola	8

Källa: Rektor vid Matfors skola

Matfors skola ligger i Matfors, cirka 2 mil sydväst om Sundsvall och ingår i kommunens södra skolområde. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–9, obligatoriska särskolans årskurser 1–10 samt fritidshem. Skolan leds av två rektorer. En rektor ansvarar för förskoleklassen, grundskolans årskurser 1–6, obligatorisk särskola samt skolbarnsomsorg. Den andra rektorn ansvarar för grundskolans årskurser 7–9. Verksamheten i skolbarnsomsorg bedöms i ett eget beslut och omfattas inte av detta beslut.

Grundskolans personal är organiserad i arbetslag för de yngre eleverna och ämnesarbetslag för årskurserna 7–9. Den obligatoriska särskolans personal utgör ett eget arbetslag. Grundskolans klasser är åldershomogena medan grupperna i den obligatoriska särskolan är åldersblandade.

Flertalet elever från Lucksta, Allsta och Runsviks skolor fortsätter sin skolgång vid Matfors skola i årskurs 7.

Tillsynsprotokoll för Matfors grundskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning (och betyg)**
- [x] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [x] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att alla elever inte ges möjligheter att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Offentlig statistik visar att år 2010 var andelen elever som når målen i alla ämnen, andel elever behöriga till nationellt program i gymnasieskolan och genomsnittligt meritvärde vid Matfors grundskola något högre än motsvarande siffror för Sundsvalls kommun och något under nivån för riket. Det genomsnittliga meritvärdet var samma år 208,4. Flickornas genomsnittliga meritvärde var 224 medan motsvarande siffra för pojkarna var 192,8. Andelen elever behöriga till gymnasieskolan 2010 är 86 procent. Skolinspektionen kan konstatera att skolans betygsresultat över tid visar att pojkarna når lägre resultat än flickorna. Skolinspektionen kan också notera att trenden för Matfors skola avseende genomsnittligt meritvärde och andel elever som når målen i alla ämnen är positiv.

Skolan har deltagit i det nationella ämnesprovet i biologi för årskurs 9. Skolinspektionen konstaterar att 63 procent av eleverna har lika slutbetyg som provbetyg medan 36 procent har högre slutbetyg än provbetyg. I matematik fick 28 procent högre slutbetyg än provbetyg. Motsvarande siffror för svenska och engelska var 18 och 17 procent.

Matfors skola genomför också nationella ämnesprov i årskurs 3 och 5. I skolans kvalitetsredovisning redovisas resultat från de olika delproven uppdelat på pojkar och flickor. Andelen elever i årskurs 3 som uppnår godkänt resultat på de olika delproven varierar mellan 81–100 procent. I årskurs 5 varierar resultaten på motsvarande sätt mellan 74 och 100 procent.

Skolan kan inte redovisa en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i de ämnen det finns mål att uppnå i förhållande till kursplanerna i årskurs 3 och 5. Kunskapsresultaten har därför inte kunnat bedömas i helhet. Se vidare bedömningsområde, Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

En högre grad av elevinflytande i undervisningen kan ge bättre förutsättningar för eleverna att nå målen för utbildningen. I det sammanhanget är det viktigt att arbetet med att informera om samt förklara målen för undervisningen för eleverna förbättras.

Likaså behöver arbetet med särskilt stöd, åtgärdsprogram samt vidtagna stödinsatser utvärderas och ytterligare åtgärder vidtas i syfte att öka måluppfyllelsen.

Sammantaget indikerar de kunskapsresultat som Skolinspektionen tagit del av samt avsaknad av uppföljning och utvärdering av samtliga ämnen i samtliga årskurser att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. Skolan behöver förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete och analysera måluppfyllelsen i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver säkerställa att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2§ skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors uppdrag

Motivering:

Vid tillsynstillfället har den ena rektorn endast arbetat vid skolan i några veckor. Den andre rektorn har arbetat cirka två år på sin tjänst och har lagt ner mycket av sin tid på att hitta former för nya rutiner och samverkan i samband med sammanslagningen av Matfors skola och Sköle skola. Delar av tiden har rektorn varit ensam ansvarig för skolan då den andra rektorstjänsten varit vakant. Han uppger att han ännu inte hunnit skaffa sig en fullständig bild av skolans processer. Rektorn uppger dock att han delvis tar del av hur lärarna arbetar genom klassrumsbesök och medarbetarsamtal men uppger samtidigt att han som ensam rektor inte kunnat säkerställa att undervisningen utgår från målen i läroplanen och kursplanerna. Vid intervju framkommer trots detta att rektorn är medveten om flera av de utvecklingsområden skolan har behov av att arbeta vidare med.

I intervjuer framkommer att det bland personalen i många avseenden saknas en gemensam syn på hur skolan ska arbeta med utgångspunkt i de nationella styrdokumentens krav. Utifrån de dokumentstudier och de intervjuer som genomförts i tillsynen är det Skolinspektionens uppfattning att det vid Matfors skola krävs att rektorerna och personalen fortsätter arbetet med att utveckla verksamheten så att den blir likvärdig och svarar mot uppställda mål i läroplanen och kursplanerna.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna på ett tydligare sätt måste följa upp, dokumentera och utvärdera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner, IUP, måste förbättras. De skriftliga omdömena måste omfatta samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska utvecklingssamtal hållas minst en gång per termin i samtliga årskurser.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Kunskapsuppföljning

Utifrån dokumentstudier och intervjuer framkommer att elevernas kunskapsutveckling regelbundet följs upp i samtliga ämnen av ämneslärare för de äldre eleverna. Det varierar dock mellan lärare, ämnen och årskurser i vilken grad den uppföljning och utvärdering som görs dokumenteras och är tydligt kopplad till kursplanernas och läroplanens mål.

Lärarna för de yngre eleverna följer upp och utvärderar elevernas kunskapsutveckling och resultat i svenska, matematik och till viss del i engelska. Däremot framkommer av dokumentstudier och intervjuer att alla lärare inte dokumenterar uppföljning och utvärdering i övriga ämnen relaterat till läroplanens och kursplanernas mål. I intervju med lärarna framkommer att de i en del ämnen mer följer upp vad eleven gjort och i mindre utsträckning vad eleven lärt. Något som de tror kommer att förbättras med utgångspunkt i det pågående utvecklingsarbetet i samband med den nya läroplanen med nya kursplaner.

IUP med skriftliga omdömen

Rektorn och lärare uppger i intervjuer att det i samband med utvecklingssamtalen upprättas IUP, för alla elever. I intervjuer framkommer dock att alla elever inte har utvecklingssamtal under vårterminen i årskurs 9. Skolinspektionen vill uppmärksamma skolan på att alla elever enligt grundskoleförordningen ska hållas utvecklingssamtal minst en gång per termin i samtliga årskurser.

De IUP som Skolinspektionen har tagit del av är kortfattade och saknar en tydlig koppling till de nationella målen. De mål som finns uppsatta i IUP är exempelvis att bli mer självständig, säga till när man inte förstår, koncentrera sig mer, nå något av betygsstegen osv. Vidare saknas en sammanfattning av vilka insatser skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen.

IUP ska innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne. De skriftliga omdömen Skolinspektionen tagit del av är i mycket begränsad omfattning relaterade till kursplanernas mål och eleverna får inte omdömen i alla ämnen de får undervisning i. Omdömena i de olika ämnena handlar mest om hur eleven passar tider, deltar aktivt, bidrar till arbetsro osv och leder till en obalans där elevens kunskaper i det enskilda ämnet kommer i skymundan.

Även när eleverna har blockläsning (ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterande- och naturorienterande ämnen i ämnesblock) är utgångspunkten att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det kan dock vara rimligt att man i de lägre årskurserna ger de skriftliga omdömena i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning. Från och med årskurs 5 då det finns mål att uppnå i alla ämnen ska dock skriftliga omdömen ges i varje ämne eleven får undervisning i.

Skolinspektionen vill även poängtera att de skriftliga omdömena varken ska innehålla beskrivningar eller värderingar av elevens personliga egenskaper utan relatera till de nationella målen. De kommentarer som finns i de omdömen Skolinspektionen tagit del av är generellt mycket knapphändiga och beskriver vad eleven ska göra och då mest i form av träna mer, koncentrera sig, göra läxorna och skriva om prov.

För stöd i arbete se Skolverkets allmänna råd om den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorerna behöver ta ett tydligare ansvar för att se till att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp och utvärderas på individ-, grupp- och skolnivå.

Vidare behöver rektorerna ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans arbete med särskilt stöd och övriga resultat. Skolan måste också dokumentera kvalitetsarbetet i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Varje termin genomförs två klassgenomgångar där rektor deltar och får information om elevernas resultat, främst vilka elever som är i behov av särskilt stöd i svenska, matematik och engelska. Rektor informerar sig också om resultaten på de nationella ämnesproven. Skolan saknar dock ett systematiskt uppföljnings- och utvärderingsarbete på såväl individ-, grupp- som skolnivå i samtliga ämnen och årskurser.

Skolans kvalitetsredovisning har karaktären av en verksamhetsredogörelse och redovisning av resultat i enlighet med nationella mål saknas till stor del. De kunskapsresultat som följs upp och redovisas är resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3, 5 och 9. Genomsnittligt meritvärde, andel behöriga till gymnasieskolan samt andel elever som ej uppnått målen i ett eller flera ämnen i årskurs 9 redovisas också. I övriga ämnen och årskurser görs inga sammanställningar och utvärderingar av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat. Analyser av resultaten som leder till förslag på åtgärder förekommer inte heller.

Insatta stödåtgärder utvärderas på individnivå av lärare och elevhälsoteam. I intervjuer med rektorn och personal framkommer dock att det saknas rutiner för att systematiskt följa upp och utvärdera de särskilda stödinsatser som ges vid skolan, på grupp- och skolnivå

Det är en rektors roll är att leda kvalitetsarbetet och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Det är Skolinspektionens uppfattning att rektorerna vid Matfors skola tillsammans med personalen mer systematiskt behöver följa upp och utvärdera skolans resultat så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs och åtgärder för utveckling kan vidtas. Dokumentationen av detta kvalitetsarbete behöver förbättras för att kunna vara det stöd i utvecklingsarbetet det är tänkt att vara.

Enligt den nya skollagen (2010:800), som ska tillämpas från och med den 1 juli 2011, krävs inte att skolan ska upprätta en kvalitetsredovisning. Däremot ska skolan bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som även ska dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

Motivering:

Vid intervjuer beskrivs att målen i kursplanerna i varierande omfattning presenteras för föräldrar vid föräldramöten och utvecklingssamtal. Detta medför att kunskapen om målen hos föräldrar också varierar. Tillsynen visar också att samtal med eleverna om skolans mål och kriterier sker i olika stor omfattning i de olika årskurserna och varierar mellan lärare och ämnen. För de yngre eleverna är det främst målen i svenska och ma-

tematik som klargörs. I intervjuer med elever framkommer vidare att de mer informeras om vad de ska göra än vad de ska kunna samt att de har svårt att skilja på mål och kriterier. Se även bedömningspunkten om utvecklingssamtal och IUP med skriftliga omdömen.

Skolinspektionen vill betona att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och dess vårdnadshavare har.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna inte arbetar tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2. 3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Intervjuade elever och lärare uppger att det förekommer att elever och lärare diskuterar hur arbetet kan genomföras och där elevers initiativ tas tillvara, men det är mer kopplat till enskilda lärare än som en medveten strategi från skolans sida. När det gäller undervisningens innehåll visar intervjuerna att inflytandet är begränsat. Både rektorer, lärare och elever uppger att elevinflytandet vid skolan behöver förbättras.

Skolinspektionen vill poängtera skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att i högre grad informera om mål och uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Tillsynen visar vidare att skolans arbete med att utveckla elevernas kunskap om demokratins principer och deras förmåga att arbeta i demokratiska former också behöver förbättras. Elever och lärare uppger att de sällan har klassråd och att det därför inte finns ett naturligt forum där de kan förbereda frågor till elevrådet. Elevråd finns för de äldre eleverna men elever uppger att de inte uppfattar att elevrådet har någon större betydelse i skolan. För de yngre eleverna har det under de senaste åren inte funnits något elevråd eller liknande forum att lyfta skolgemensamma frågor i.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Matfors skola i högre grad behöver samverka så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer, 2.5 Övergång och samverkan

Motivering:

Tillsynen visar att personalen inom de olika arbetslagen och ämnesarbetslagen i varierande grad samverkar och samarbetar i syfte att ge eleverna överblick och se sammanhang. I samtliga intervjuer lyfts att detta är ett utvecklingsområde som skolan behöver bli bättre på. Personal uppger bland annat att det finns svårigheter att samverka kring äldre elever som är i behov av särskilt stöd i den nuvarande organisationen med ämnesarbetslag. Vid intervjuerna framkommer vidare att samverkan mellan de olika arbetslagen endast sker i liten omfattning samt att arbetslagsindelningen är otydlig och uppfattas på olika sätt.

Både rektorn och lärare uppger att vid de så kallade stadieövergångarna uppstår i många avseenden ett ”glapp” för eleverna. Några lärare uppger att det i princip är ”vattentäta skott” mellan de årskurserna, särskilt mellan årskurs 6 och 7. Vid övergång lämnas främst information om elever i behov av särskilt stöd och resultat i ämnena svenska, matematik och engelska. I intervjuer framkommer att samverkan kring erfarenhetsutbyte om exempelvis arbetssätt, kunskapssyn, elevers vana vid att ta ansvar och ha inflytande, bedömning och arbetet med normer och värden inte sker i tillräckligt stor omfattning. Tillsynen visar också att samverkan med den obligatoriska särskolan sker i mycket begränsad omfattning.

Skolinspektionen vill betona att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande. Tillsynen visar att samverkan också behöver utvecklas och stärkas i syfte att stödja elevernas allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. I det sammanhanget är det också viktigt att skolan förbättrar samverkan med de avlämnande 1– 6 skolorna i upptagningsområdet.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans ordningsregler måste följas upp, förankras och anpassas efter skolans förhållanden

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

Vid Matfors skola finns utarbetade regler som tagits fram i samband med sammanslagningen av Matfors skola och Sköle skola. Elever uppger i intervjuer att reglerna inte regelbundet följs upp och revideras. Tillsynen visar vidare i intervjuer av elever, personal och rektorer att eleverna i varierande grad följer de överenskomna regler som finns utarbetade vid skolan samt att lärarna i varierande grad agerar när reglerna bryts. Sko-

lans personal och elever behöver se över skolans regler tillsammans för att förankra dem och nå en större samsyn i syfte att nå en bättre efterlevnad av reglerna.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad ser till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Tillsynen visar via intervjuer med rektorer, personal och elever samt dokumentstudier att skolan i hög utsträckning saknar ett gemensamt målinriktat förebyggande värdegrundsarbete. Vid intervjuer framkommer vidare att det värdegrundsarbete som nu bedrivs främst utgörs av så kallade akututryckningar när behov uppstår.

Matfors skola har en likabehandlingsplan som utgår från en gemensam plan för hela kommunen. Denna plan utgår inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Matfors skolas plan beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet. I planen framgår även hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Planen saknar dock uppgifter om vilka förebyggande insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Intervjuer visar också att eleverna varken känner till skolans plan eller har varit delaktiga i att ta fram den.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att språkvalet inte genomförs i enlighet med grundskoleförordningen.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att eleverna vid Matfors skola har möjlighet att välja tyska, spanska eller franska som språkval. Eleverna kan som alternativ till ett modernt språk välja så kallad ”bas” vilket innebär att eleven själv väljer vad den arbetar med. De kan välja att göra läxor, läsa på inför prov eller göra klart arbeten i samtliga skolans ämnen. Enligt grundskoleförordningen ska eleven bland annat kunna erbjudas svenska eller engelska som alternativ till moderna språk om eleven önskar det. Eleverna vid Matfors skola har inte möjlighet att välja enbart svenska eller engelska. Skolinspektionen vill poängtera att den tid som enligt timplanen finns avsatt för språkval inte ska användas för undervisning i andra ämnen än de som ingår i språkvalet.

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorerna måste ta ett tydligare ansvar för utredning av behov av stödåtgärder. Rektorn måste också se till att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver för att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer vidare att skolans åtgärdsprogram måste förbättras.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1, 4–5 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Särskilt stöd

Tillsynen visar att det är otydligt om och hur rektorerna ser till att elevers behov av särskilda stödinsatser utreds. Rektorerna uppger att de inte alltid involveras i processen i inledningsskedet. Det finns rutiner för hur skolan ska agera när det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder men de uppges i varierande grad efterlevas.

I intervjuer med lärare, elevhälsoteam och rektorn framkommer att behoven av stödinsatser i vissa avseenden upplevs som större än elevernas tillgång till särskilt stöd. Resursbrist är en anledning som uppges vara orsaken till brist på stöd. Andra orsaker som framkommer är att personalens har olika syn på individanpassning och särskilt stöd. De har också olika syn på vad särskilt stöd är och hur stöd ska ges, inom eller utanför klassens ram.

I intervjuer framkommer att stöd främst ges i ämnena svenska, matematik och engelska. De äldre eleverna uppges nästan enbart ha möjlighet att få stödundervisning under den så kallade ”basen”, tid som ska användas till språkval. Detta är inte förenligt

med författningarnas krav. Enligt skollag och grundskoleförordning är elevens rätt till särskilt stöd inte begränsat till vissa ämnen utan gäller alla ämnen.

Skolan har vidare problem med ett antal elever med hög frånvaro. Någon av dem kommer inte alls till skolan. Enligt rektorn finns ett samarbete med socialtjänsten kring dessa elever.

Enligt nuvarande grundskoleförordning ska rektorn se till att behov utreds när det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om sådant behov visar sig föreligga ska åtgärdsprogram upprättas. Skolinspektionen vill göra skolan uppmärksam på att den nya skollagen (2010:800) ska tillämpas från den 1 juli. En förändring är då att rektorn får rätt att delegera vissa enskilda ledningsuppgifter till en anställd som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som handlar om särskilt stöd, om inte annat anges.

Åtgärdsprogram

Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår att dessa behöver förbättras för att uppfylla förordningens krav. Flera av programmen lägger ansvaret för åtgärder i alltför hög utsträckning på eleven och hemmet. Det saknas i stor utsträckning beskrivningar av vilka åtgärder skolan ska vidta och vilka arbetssätt och arbetsformer som bäst tillgodoser elevernas behov. Flera åtgärdsprogram saknar även uppgift om hur uppföljningen ska ske. De mål som är formulerade i åtgärdsprogrammen är inte tydligt knutna till läroplanens och kursplanernas mål, vilket försvårar såväl planeringen av undervisningen som uppföljningen.

Skolinspektionen vill poängtera att av ett åtgärdsprogram ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det är viktigt att Matfors skola arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. I intervjuer framkommer att rektorn och personalen är medvetna om att deras åtgärdsprogram behöver förbättras och utbildningsinsatser är inplanerade senare under våren.

För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Rektorerna beslutar inte om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev i enlighet med grundskoleförordningen. Undervisningen i svenska som andraspråk genomförs inte heller på det sätt lagen föreskriver.

Författningsstöd:

2 kap. 15–16 § andra stycket grundskoleförordningen

Motivering:

Vid Matfors skola får en elev undervisning i svenska som andraspråk. Intervjuer med rektorerna och personal visar att det inte är tydligt på vilka grunder eleven undervisas i detta ämne. Eleven får undervisning i svenska i sin klass och svenska som andraspråk ges i form av särskilt stöd. Vilken kursplan som undervisningen utgår från är inte tydligt. Skolinspektionen vill klargöra att elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk ska få sin svenskundervisning med utgångpunkt från den kursplanen.

Tillsynsprotokoll för Matfors obligatoriska särskola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [ ] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [x] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [x] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [ ] **Bedömning (och betyg)**
- [ ] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Studie- och yrkesvägledning**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektorns beslutsfattande**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Det finns inte någon samlad dokumenterad redovisning av elevernas kunskapsresultat relaterat till kursplanernas mål i grundsärskolans årskurs fem och då skolgången avslutas. Det samma gäller för elever som avslutar sin skolgång i träningsskolan. Kunskapsresultaten har därför inte kunnat bedömas. Se vidare bedömningsområde, Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att verksamheten i den obligatoriska särskolan är fokuserad på elevernas utveckling och lärande samt att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd

1 kap. 2 § skollagen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering

En rektor har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen och att verksamheten är fokuserad på utveckling och lärande. Den obligatoriska särskolans verksamhet vid Matfors skola omfattar åtta elever, två lärare och en elevassistent. Vid intervjuer framkommer att personalen som endast arbetat en kortare tid vid skolan i många avseende efterfrågar en tydligare pedagogisk ledning och stöd från rektorn. Synpunkter framförs i intervju med personal om att det finns svårigheter för personalen att både planera och genomföra verksamheten då dokumentation om elevernas kunskapsutveckling och resultat saknas på så väl individ som gruppnivå. Särskolans förutsättningar att ge eleverna det de har rätt till avseende undervisning utifrån kursplaner och timplaner är enligt personalen inte säkerställt. Verksamhetens litenhet innebär också att personalen har behov av att få utbyta erfarenheter med andra verksamheter i kommunen för att kunna säkerställa att utbildningen blir likvärdig. De behöver också tillsammans med annan personal få möjlighet att sätta sig in i hur verksamheten kan utformas med utgångspunkt i den nya läroplanen. Det är Skolinspektionens uppfattning att rektorn måste ta ett större pedagogiskt ledningsansvar för den obligatoriska särskolan.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna regelbundet måste följa upp, dokumentera och utvärdera varje elevs kunskapsutveckling i samtliga ämnen och ämnesområden utifrån kursplanernas krav. Alla eleverna måste ha en individuell utvecklingsplan med skriftliga omdömen.

Författningsstöd:

1 § särskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg.

Motivering:

Vid intervju med personal framkommer att det inte finns någon dokumentation av eleverna kunskapsutveckling och resultat i den obligatoriska särskolan vid Matfors skola. Personal framför också synpunkter på svårigheter att kunna bedöma elevers kunskaper utifrån deras förutsättningar.

Vid intervjuer uppges vidare att inga elever har individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen.

Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen ska vara ett stöd för elevens lärande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling och en planering av hur skolans ska arbeta för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt i riktning mot de nationella målen.

Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning. Rektorn måste också ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Skolan måste dokumentera kvalitetsarbetet i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, 2 kap. 2 § särskoleförordningen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Vid tillsynstillfället fanns ingen sammanställning av elevernas resultat vare sig på individ- eller gruppnivå relaterat till läroplanens och kursplanernas mål.

I Matfors skolas kvalitetsredovisning nämns endast att personalen i särskolan har arbetat med att ”fördjupa förståelsen kring balansen mellan kunskapsutveckling och om-

sorg" samt att personalen arbetet med att systematisera dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Det finns ingen sammanställning av elevernas resultat eller arbetet med värdegrundsfrågor. Därmed redovisas inte i vilken utsträckning de nationella målen har förverkligats eller vilka åtgärder som ska vidtas för att öka måluppfyllelsen.

Skolinspektionen vill framhålla vikten av att elevernas individuella resultat sammanställs till en resultatbild på skolnivå. Skolövergripande sammanställningar och analyser av resultat är en förutsättning för att bedömningar ska kunna göras om verksamheten är utformad på ett sätt som ger eleverna förutsättningar att nå de nationella målen.

Enligt den nya skollagen (2010:800), som ska tillämpas från och med den 1 juli 2011, krävs inte att skolan ska upprätta en kvalitetsredovisning. Däremot ska skolan bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som även ska dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna måste förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav för föräldrar och elever.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Motivering:

De nationella målen klargörs enligt rektorn och personal på föräldramöten samt för en del elever och föräldrar i samband med utvecklingssamtal. Personalen försöker också ibland förklara målen enskilt för någon elev. Detta innebär att kunskapen om målen i såväl kursplanerna som läroplanen hos föräldrar och elever varierar.

Skolinspektionen vill betona att skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och dess vårdnadshavare har.

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver förbättra samverkan med grundskolan så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer, 2.5 Övergång och samverkan

Motivering:

Tillsynen visar att samverkan med grundskolan är mycket begränsad. Särskolans elever bjuds in till speciella evenemang på skolan men i övrigt sker ingen samverkan med grundskolan.

Samverkan behöver utvecklas och stärkas i syfte att ge eleverna överblick och se sammanhang. Skolinspektionen vill betona att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande och att ett ömsesidigt möte mellan de pedagogiska synsätten i förskoleklass, grundskola, obligatorisk särskola och fritidshem berikar elevernas utveckling och lärande.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad ser till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Tillsynen visar via intervjuer med rektorer och personal samt dokumentstudier att skolan i hög utsträckning saknar ett gemensamt målinriktat förebyggande värdegrundsarbete. Vid intervjuer framkommer vidare att det värdegrundsarbete som nu bedrivs främst utgörs av så kallade akututryckningar när behov uppstår.

Matfors skola har en likabehandlingsplan som utgår från en gemensam plan för hela kommunen. Denna plan utgår inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Matfors skolas plan beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet. I planen framgår även hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Planen saknar dock uppgifter om vilka förebyggande insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov.

För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att om en elev har behov av särskilda stödinsatser ska åtgärdsprogram utarbetas som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § särskoleförordningen

Motivering:

Vid intervju med rektorn framkommer att eleverna kan få särskilt stöd om behov finns. Rektorn och personal har så kallade klassgenomgångar två gånger per termin då de pratar om elevernas utveckling och behov. Om en elev inte når målen i kursplanernas ämnen och ämnesområden är det dock ovanligt att åtgärdsprogram upprättas. Skolinspektionen har inte fått ta del av några åtgärdsprogram från den obligatoriska särskolans verksamhet.

Skolinspektionen vill betona att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Stöd för hur åtgärdsprogram kan upprättas finns i Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2008:25).